

Radio Kamerorkest

dirigent Ernest Bour

plaats Paradiso

datum 14 juni

tijd 21.00 uur

Radio Kamerorkest

dirigent Ernest Bour
Robert Szreder, viool

Conlon Nancarrow

Piece no. 1 for Small Orchestra (1941-1947) 8'

hobo, klarinet, fagot, trompet, 2 hoorns, trombone,
piano, violen, altviolen, celli en contrabassen

première 26 augustus 1982 in Aptos (Californië)
uitgever Sonic Art Editions (Smith Publications)
Baltimore (Maryland) VS

Conlon Nancarrow

Piece no. 2 for Small Orchestra (1985) 10'

hobo, klarinet, fagot, trompet, hoorn, piano, violen,
altviolen, celli en contrabassen

première 19 april 1986 in New York door Continuum
o.l.v. Joël Sachs
uitgever Sonic Art Editions (Smith Publications)
Baltimore (Maryland) VS

Earle Brown

Centering (1973) 20'

vioolsolo en orkest

première 4 december 1973 in Manchester door het
London Sinfonietta o.l.v. Hans Zender

pauze

John McGuire

Cadence Music (1982-1985) 26'

2 fluiten, 2 hobo's, 2 klarinetten, 2 fagotten,
1 hoorn, 2 piano's, 2 violen, 2 altviolen, 2 celli,
1 contrabas en slagwerk

première september 1985 in Keulen door
Ensemble Modern o.l.v. Ernest Bour
uitgever Breitkopf & Härtel, Wiesbaden

Conlon Nancarrow

Piece 1 and 2 for Small Orchestra

■ De muziek van de in 1912 geboren Conlon Nancarrow is typisch Amerikaans te noemen in die zin dat het uitzonderlijk, éénmalig en zonder voorbeeld of navolging is. Net zoals bijvoorbeeld Harry Partch vereenzelvigd wordt met zijn eigen instrumentarium en stemming, zo wordt ook Nancarrow gekenmerkt door een bijzondere passie, in dit geval voor de pianola; het grootste deel van zijn oeuvre is geschreven voor dit mechanische instrument.

Zijn muziek getuigt van een fascinatie voor tijd: ritmiek en metriek worden polyfoon in ingewikkelde verhoudingen gecomponeerd en zijn samen met de bijzondere eigenschappen van de pianola verantwoordelijk voor een merkwaardige muziek waarin de melodie slechts een zijdelingse rol speelt. Om de composities toch enige melodische samenhang te verschaffen bedient Nancarrow zich vaak van de canon en afgeleide vormen.

Vóór Nancarrow zich in 1940 geheel aan de pianola wijdde, schreef hij nog instrumentale muziek, maar daarin verwerkte hij al zulke complexe metrische verhoudingen dat het toentertijd vrijwel nooit is uitgevoerd. Zo beleefde het *Piece for Small Orchestra*, dat hij tussen 1941 en 1947 schreef, zijn première pas in 1982. Begin jaren tachtig trok Nancarrow's muziek voor het eerst de aandacht, vooral door toedoen van Betty Freeman en Peter Garland in Californië, een belangstelling die korte tijd later ook in Europa, met name de Bondsrepubliek Duitsland en Oostenrijk ontstond.

Het *Piece for Small Orchestra* werd kort na de première in Californië

nië voor het eerst in Europa uitgevoerd in Graz. Aangemoedigd door de belangstelling en de bereidwilligheid van de musici om zijn werk uit te voeren, is Nancarrow sinds 1984 weer voor musici gaan schrijven, te beginnen met *¿Tango?* voor piano-solo. In 1986 schreef hij een tweede stuk voor klein orkest, *Piece no. 2 for Small Orchestra* voor vrijwel dezelfde bezetting als het gelijknamige eerste stuk van veertig jaar geleden (dat de toevoeging 'no. 1' heeft gekregen), en droeg het werk op aan Betty Freeman.

■ Conlon Nancarrow geboren 1910 in Texarkana (Arkansas, VS); kreeg lessen aan het Conservatorium van Cincinnati. Speelde onder andere jazztrompet. Nam tussen 1937 en 1939 deel aan Spaanse Burgeroorlog, en kreeg na terugkeer in de VS geen paspoort meer. Vestigde zich in Mexico en componeerde van 1938 tot 1980 alleen voor pianola. Treedt sinds 1981 voor het eerst in het openbaar op en krijgt ook in Europa meer bekendheid. Woont, na een kort verblijf in de VS, momenteel weer in Mexico.

Earle Brown

Centering

■ Earle Brown is in zijn componeren sterk beïnvloed door de visuele kunsten, in het bijzonder door de action paintings van Jackson Pollock en de *mobile sculptures* van Alexander Calder. Brown streeft ernaar een compositorisch kader te creëren dat niet in alle details vaststaat maar naar gelang het moment en de omstandigheden van de uitvoering nader kan worden ingevuld en vormgegeven. De rol van de musicus is daarmee cruciaal, hetgeen een intensiteit garandeert die bij mechanische reproductie van een gedetailleerde partituur niet bereikt kan worden.

Centering werd door Brown in november 1973 voltooid als opdracht van de London Sinfonietta voor de violist Paul Zukofsky. Earle Brown over het werk: 'De titel is afkomstig van het boek van Mary Caroline Richards, waarin 'centering' refereert aan het boetsen op een pottenbakkersschijf en aan alle levende dingen die daar een metafoor van zijn. Ik heb compositietechnieken gebruikt die 'centra' zoeken, verliezen, vinden en transformeren in de instrumentale en vormaspecten van het werk. Het heeft een gesloten vorm met een paar 'mobiel' gestructureerde gedeelten in het midden van het stuk. Het stuk is opgedragen aan M.C. Richards, ter nagedachtenis van Bruno Maderna, wiens vriendschap, muzikaliteit en menselijkheid van enorme betekenis voor me zijn geweest.'

■ Earle Brown geboren 26 december 1926 te Lunenburg (Mass. VS); volgde aanvankelijk een wiskunde- en ingenieursopleiding. Studeerde vanaf 1946 compositie aan de Schillinger House School of Music; werd in jaren vijftig geautoriseerd docent Schillinger-compositie en analysetechnieken. Geeft sinds 1968 regelmatig lessen en gastcolleges aan universiteiten en conservatoria.

John McGuire

Cadence Music

■ John McGuire is een componist met een nog relatief korte werkenlijst. Dit heeft te maken met zijn zeer minitieuze wijze van componeren die per compositie zo'n drie à vier jaar in beslag neemt. Zijn werkwijze is vergelijkbaar met die van 'minimal'-componisten, maar John McGuire weet daarmee een geheel eigen stijl te bereiken, mede veroorzaakt door zijn streven naar een retoriekloze muziek die geen ander doel heeft dan te klinken en gehoord te worden; daarbij is de muziek meestal zo gecomponeerd dat er een klankstroom ontstaat met zoveel gedetailleerde schakeringen en lagen dat elke luisteraar daar zijn eigen weg doorheen kan horen en bij elke herbeluistering weer iets nieuws kan horen.

In *Cadence Music* bereikt hij deze waarnemingsambivalentie door het op elkaar leggen van twee ritmische perioden van verschillende lengte. Op grote schaal bestaat het stuk uit drie en vier delen tegelijkertijd: de strijkers en piano's spelen vier delen, terwijl de houtblazers drie delen spelen. Elk deel is weer onderverdeeld in een aantal secties (bij de strijkers negen, bij de blazers twaalf), zodat het hele werk uit 36 secties bestaat, elk een aantal maten lang. Binnen die secties worden motieven herhaald die in de verschillende partijen ten opzichte van elkaar verschuiven, waardoor nieuwe, overkoepelende motieven ontstaan. McGuire heeft zowel de sectie-indeling als de perioden die de overkoepelende motieven veroorzaken aangegrepen voor veranderingen in instrumentale kleur en harmonische progressie, die daarmee de ritmische en metrische structuren accentueren. De harmonische structuur bestaat uit langzame cadenzen,

waarvan het laatste akkoord telkens het eerste akkoord voor een volgende cadens is. Hierdoor wordt door het stuk een theoretisch oneindige cadensketen op gang gezet.

■ John McGuire geboren 1942 in Artesia (Californië). Studeerde compositie in Los Angeles bij Ingolf Dahl en Karl Kohn. Woonde compositie-seminars bij van Seymour Shifrin in Berkeley, waar hij diverse beurzen kreeg voor verdere studie in Europa. Studeerde in 1967 en 1968 bij Krzysztof Penderecki en nam deel aan compositie cursussen van Karlheinz Stockhausen in Darmstadt. Ontving in 1971 eerste prijs van het Gaudeamus Compositieconcours voor zijn compositie *Decay for three french horns*. Woont sinds 1970 in Keulen.

Ernest Bour

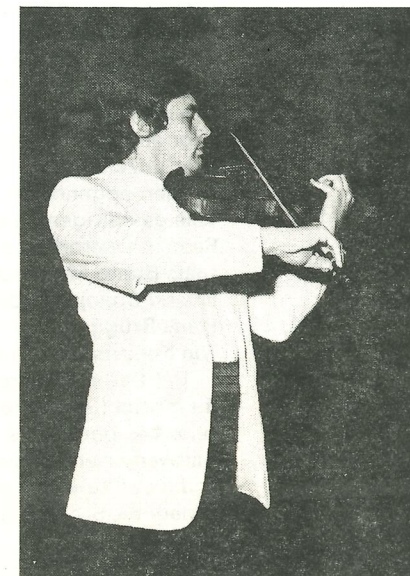
■ Ernest Bour werd in 1913 in de Franse plaats Thionville geboren. Hij ontving zijn eerste muziekonderricht van zijn vader, die organisator was en amateurkoren en -orkesten leidde. Van 1930 tot 1933 studeerde hij piano, orgel en muziektheorie aan het conservatorium en klassieke talen aan de universiteit te Straatsburg. Hij was onder meer werkzaam bij opera- en concertuitvoeringen in Straatsburg, Parijs, Brussel, Genève en Triëst.

Ernest Bour vervulde gastdirecties bij de Franse Omroep, de festivals van Aix-en-Provence en Straatsburg en in vele Europese en Zuid Amerikaanse landen. Hij was chef-dirigent van het Stedelijk Orkest van Straatsburg, gastdirigent bij de Staatsopera van Hamburg en de Duitse Opera in Berlijn. Van 1964 tot 1979 was hij – als opvolger van Hans Rosbaud – chef-dirigent van het Symfonie Orkest van de Südwestfunk in Baden-Baden. Met ingang van 1 september 1976 is Ernest Bour chef-dirigent van het Radio Kamerorkest in Hilversum. Hier zet hij zich vooral in voor de promotie van de hedendaagse en vooral ook Nederlandse muziek. Vermaardheid kreeg hij ook met zijn uitvoeringen van Beethovens symfonieën in de kleine, originele bezettingen. Het Radio Kamerorkest maakte onder leiding van Ernest Bour diverse tournees en nam deel aan festivals van hedendaagse muziek in onder andere Donaueschingen, Warschau en Middelburg.

Robert Szreder

■ Robert Szreder werd in 1946 in Polen geboren. Op zesjarige leeftijd kreeg hij van zijn moeder zijn eerste vioollessen. Later studeerde hij aan het Muziek Lyceum van Warschau onder leiding van Z. Brzewski. In 1970 sloot hij zijn studie met uitstekende resultaten af. Daarna nam hij deel aan verschillende meesterklassen buiten Polen, waaronder in Boedapest en Stockholm.

Geruime tijd voor zijn vestiging in Nederland, zijn tegenwoordige verblijfplaats, won Robert Szreder diverse concoursen, waaronder het Gaudeamus Concours. Hij gaf les aan de Muziek Academie van Warschau en verzorgde tegelijkertijd lessen in de Sovjet Unie en de Verenigde Staten. Tegenwoordig is hij docent aan het Conservatorium van Maastricht.

Robert Szreder, viool

Radio Kamerorkest

■ Het Radio Kamerorkest onder leiding van chef-dirigent Ernest Bourwer in 1945 opgericht en heeft zich vooral door zijn uitvoeringen op het gebied van eigentijdse muziek een internationale reputatie verworven. Maar ook binnen het klassieke repertoire werkt het RKO grensverleggend. Dat geldt met name voor de uitvoeringen in de afgelopen tien jaar van werken van Haydn, Mozart, Beethoven en Schubert in de oorspronkelijke bezettingen.

Bijna de helft van het repertoire bestaat uit twintigste-eeuwse muziek, waarvan vele werken bij het Radio Kamerorkest in première zijn gegaan. Het orkest treedt dan ook veelvuldig op in gespecialiseerde festivals in binnen- en buitenland, zoals de Warschauer Herbst, Donaueschingen, het Holland Festival, de Internationale Gaudeamus Muziekweken en het Festival Nieuwe Muziek. Jaarlijks verzorgt het Radio Kamerorkest omstreeks negentig produkties, die alle door een van de omroeporganisaties voor uitzending via radio of televisie worden opgenomen.

Vele gastdirigenten hebben met het Radio Kamerorkest samengewerkt, zoals Bruno Maderna, David Porcellijn, Ed Spanjaard, Jean Fournet, Frans Brüggen, Jos van Immerseel, Ton Koopman en Andrew Parrott.

Het Radio Kamerorkest bestaat uit 39 musici (25 strijkers, 8 houtblazers, 4 koperblazers, 1 paukenist/slagwerker en 1 clavecenist), waar nodig aan te vullen met musici uit andere NOS-orkesten.

*redactie Alcedo Coenen/Music Research
Centre
eindredactie Holland Festival*